

Semiemancipats: sortir del niu i dependre econòmicament dels pares

18 d'octubre de 2007

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA
www.ugt.cat

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA
www.ugt.cat

La UGT de Catalunya estima que més de 170.000 joves emancipats necessiten de l'ajuda econòmica dels pares per poder mantenir la seva independència.

Avui en dia els joves no s'enfronten únicament al repte de l'emancipació, sinó que a més han de dedicar molts esforços per mantenir la seva independència econòmica. Tasca que actualment, per les diverses pressions al voltant de l'habitatge, del cost de la vida i de la no assolida conciliació personal i laboral, no és possible de portar a terme per part de molts joves sense un **salari diferit**, o sigui, sense l'ajuda econòmica i en espècies (dinars, cura dels nets, etc.) dels seus pares.

Aquest fet és el que reconeixem des de la UGT de Catalunya com el fenomen dels **semiemancipats**, aquelles persones que una vegada s'han emancipat estableixen amb els pares un salari diferit per poder fer front al cost de formar una família.

L'informe que presentem des de la UGT de Catalunya pretén ser una reflexió sobre el ja normalitzat salari diferit de pares cap a fills en un moment en què els fills ja emancipats fan una regressió per tornar a dependre econòmicament dels pares, ja sigui a través d'ajudes purament econòmiques o d'ajudes en espècie.

El Salari Diferit

Com acabem d'assenyalar, la UGT de Catalunya estimem que més de 170.000 joves emancipats necessiten de l'ajuda econòmica dels pares per poder mantenir la seva independència. Aquesta ajuda salarial diferida de pares a fills s'ha normalitzat i atén a diversos components: menjars, cura de nens, roba, la compra al mercat, planxar la roba, etc. Com veiem aquest **salari diferit** és difícil de concretar i pot compondre-se de **diferents ajudes segons les necessitats de la persona semiemancipada**.

La UGT de Catalunya assenyalem els baixos salaris i els problemes de conciliació com les causes de la implantació d'aquest salari diferit de pares cap a fills ja emancipats.

Per un costat trobem que moltes llars catalanes necessiten de l'ajuda d'altres llars, especialment de la dels pares, per atendre els nens. **Així, el 8,5% de les llars catalanes han rebut ajuda per atendre els nens**. Tot i que també trobem altres tasques prestades a altres llars com la preparació de menjars, manteniment de la casa o compres que s'haurien de considerar d'igual manera per valorar el cost que suporten els pares d'aquest salari diferit cap a els seus fills emancipats.

Percentatge de població que ha ajudat a altres llars per grups d'edat			
Activitats d'ajuda prestada	45 - 64 anys	65 i més	Quin preu té?
Preparació de menjars	4,9%	4,9%	1 menú = 9 €
Manteniment de la casa	5,4%	2,6%	1h neteja casa = 10 €
Confecció i manteniment de roba	1,6%	1,7%	Uns baixos de pantalons = 5 €
Construcció/reparació	1,9%	0,5%	1h reparació = 30 €
Atenció a nens	9%	14,8%	1 mes guarderia = 360 €
Atenció a adults	7,6%	2,6%	1 mes centre dia = 700 €

Font: Idescat, Enquesta de l'ús del temps. Catalunya 2003

Encara podem aprofundir una mica més en aquest punt i donar unes altres dades que sintetitzen la situació de moltes llars catalanes:

- el 16,3% de les llars de tres membres i més han rebut ajuda per atenció a persones.
- el 25,3% de les llars d'un membre han rebut ajuda per a àpats i manteniment de la casa.

Per l'altre costat també volem advertir sobre la situació d'un **important col·lectiu que per continuar emancipats necessiten de l'ajuda econòmica d'altres persones**. En aquest sentit volem fer ressò sobre la situació dels joves.

A partir de dades de l'Injuve¹ i de l'Idescat, la **UGT de Catalunya hem valorat que al voltant del 57% dels joves d'entre 25 i 29 anys emancipats necessiten de l'ajuda econòmica d'altres persones**.

Per ajudar-nos a reflexionar sobre aquest fenomen i de les conseqüències que se'n deriven, hem volgut fer un parell de possibles estimacions d'aquest salari diferit i del percentatge que representarien sobre els ingressos de la llar, és a dir, quin percentatge dels ingressos de la llar s'haurien de dedicar per a suplir aquesta "ajuda diferida" en el cas de que no hi hagués aquest salari diferit dels pares cap a els fills ja emancipats. Exemplifiquen dos casos, els d'una parella jove amb un fill menor de 3 anys, i el d'un jove emancipat d'entre 25 i 29 anys.

Estimacions del percentatge del salari diferit sobre els ingressos de la llar			
Parella de 30 - 34 anys amb un fill		Persona jove de 25 - 29 anys	
Cost 10 menús mensuals per a 2 persones	180€	Cost 10 menús mensuals	90€
Cost manteniment casa (3h/setmana)	135€	Cost manteniment casa (2h/setmana)	90€
Cost mensual guarderia	360€		
Total Salari Diferit	675€	Total Salari Diferit	180€
Ingressos mensuals llar 30-34 anys	2.578,86€	Ingressos mensuals jove 25-29 anys	1.378,62€
% salari diferit sobre els ingressos de la llar	26,2%	% salari diferit sobre els ingressos de la llar	13,1%

¹ Instituto de la Juventud (Ministeri de Treball), Sondeig d'Opinió "Juventud, Economía y Consumo 2006"

Els principis del salari diferit: el difícil moment d'emancipar-se

Els joves han d'abordar diferents qüestions en el moment en què decideixen emancipar-se, qüestions que actualment s'han transformat en grans dificultats retardant cada vegada més l'edat d'emancipació. **Només el 51,5% dels joves d'entre 18 i 34 anys estan emancipats**, dels quals només el 16% dels joves d'entre 18 i 24 viuen fora de la llar d'origen. La taxa d'emancipació pels joves d'entre 25 i 29 anys és del 54% i del 79,8% pel grup d'edat de 30 a 34 anys².

Taxa d'emancipació dels joves catalans	
18 - 24 anys	16,0%
25 - 29 anys	54,0%
30 - 34 anys	79,8%
18 - 34 anys	51,5%

La **UGT de Catalunya assenyalem tres problemes** al quals els joves s'enfronten amb una pressió creixent per a poder-se emancipar:

- la capacitat adquisitiva dels joves
- la precarietat laboral
- l'accés a l'habitatge

➤ Capacitat adquisitiva

En un informe anterior de la UGT de Catalunya ja havíem denunciat la precària situació econòmica dels joves assalariats catalans: **al voltant del 90% de les persones assalariades menors de 20 anys i el 50% dels que tenen entre 20 i 29 anys reben un salari brut mensual de 1.000 o menys euros**. També fèiem constar que les dones joves rebien uns guanys inferiors als seus companys, entre un 12 i 20 % menys.

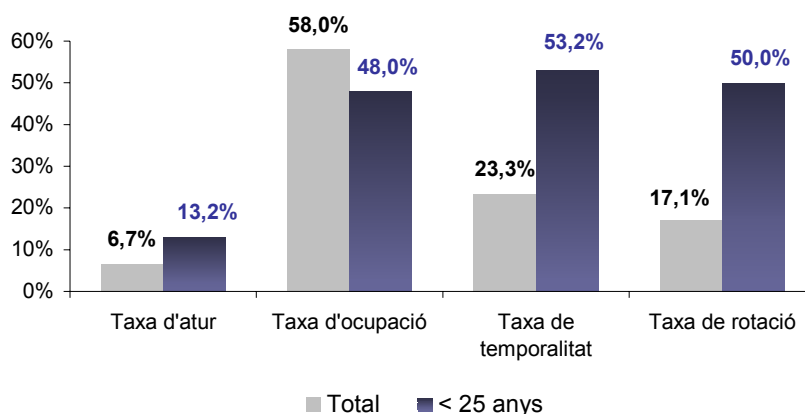
➤ Precarietat laboral

Diferents dades ens constaten la dificultat i precarietat que tenen els joves per accedir i mantenir-se al mercat laboral:

² Observatorio Joven de Vivienda en España, dades corresponents a Catalunya per al primer trimestre 2007.

- Els menors de 25 anys pateixen **una taxa d'atur** molt més elevada que la mitjana de la població catalana total, taxa que dobla la mitjana d'atur de Catalunya.
- La **taxa d'ocupació** de les persones menors de 25 anys és 10 punts percentuals inferior a la taxa d'ocupació per al conjunt de la població catalana. A més, aquest és un col·lectiu que pateix una alta inestabilitat laboral.
- Hi ha un ús abusiu del contracte temporal per a contractar a la població més jove. Els menors de 25 anys presenten una **taxa de temporalitat** del 53,2% per al primer trimestre del 2007, mentre que la mitjana de la població de Catalunya és del 23,3%.
- Aquesta poca estabilitat de la població assalariada menor de 25 anys, la podem observar també a partir de la **taxa de rotació**. Els menors de 25 anys formen el col·lectiu on la proporció de les persones que roten és més elevada, concretament el 50% dels assalariats joves han tingut 2 o més contractes de treball el 2003, mentre que en el conjunt de la població aquesta proporció és del 17,1%.

Situació dels joves en el mercat laboral de Catalunya

Font: Enquesta de població activa I trimestre 2007. La taxa de rotació procedeix de l'Observatori del Mercat de Treball de Departament de Treball, any de referència 2003.

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA
www.ugt.cat

➤ **Accés a l'habitatge**

La UGT de Catalunya vam calcular que amb un preu mig per a un habitatge lliure de 75m² de 277.350 euros, els joves d'entre 20 i 29 anys haurien de dedicar 18 anys sencers del seu salari per a poder-la pagar. Aquest fet, junt amb el que el preu màxim tolerable de compra d'un habitatge per part d'una llar jove és de 164.934,05 euros i de 98.596,46 euros per a una persona jove³, obstaculitza molt l'emancipació per part dels joves.

³ Idem.

No desfer-se del salari diferit: com arribar a final de mes

➤ Més de la meitat de les llars catalanes tenen dificultats per arribar a final de mes

El 23,7% de les llars catalanes arriben a final de mes amb dificultats i el 28,8% amb alguna dificultat, sent les famílies monoparentals i les unipersonals de 65 anys i més les que tenen més dificultats (el 51,8% i el 51,2% respectivament tenen dificultats per arribar a fi de mes).

Una altra dada que ens mostra els problemes de les economies familiars per administrar-se és la següent: el 53,5% de les llars no tenen capacitat d'estalvi, i un altre cop són les famílies monoparentals i unipersonals de 65 anys i més són les que tenen menys capacitat d'estalvi (només el 27,5% i el 20,4% respectivament tenen capacitat d'estalvi)⁴.

La principal mesura que prenen les llars per resoldre les dificultats econòmiques és la de reduir despeses (el 44,6% de les llars catalanes), seguida d'utilitzar crèdits bancaris (21,6%). En tercera posició i amb un 11,3% es demana ajuda a familiars i amics.⁵

➤ Per què la UGT de Catalunya reclamen que cap salari estigui per sota dels 1.000 euros

Dins de la nostra campanya **Posa't a 1.000, Cap convenir per sota**, la UGT de Catalunya hem definit el perfil de les persones que cobren un salari mensual de 1.000 euros o inferior. Majoritàriament els inframileuristes són els més joves, no tan sols els menors de 20 anys sinó també els menors de 30 anys, els que en major percentatge reben salaris per sota dels 1.000 euros, el 86% dels menors de 20 anys i el 48% dels joves entre 20 i 29 anys.

Aproximació del percentatge de persones inframileuristes per grups d'edat a Catalunya	
< 20 anys	86%
20 - 29	48%
30 - 39	29%
40 - 49	27%
50 - 59	23%
60 i més anys	26%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta d'Estructura Salarial (INE 2002).

⁴ Institut d'Estadística de Catalunya, Estadística de despesa en consum de les llars, 2004. Ampliació de resultats anuals de l'Enquesta Contínua de Pressupostos Familiars.

⁵ Idescat, Enquesta de condicions de vida i hàbits 2006

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA
www.ugt.cat

És a dir, **els menors de 30 anys s'enfronten a l'emancipació amb salaris que no arriben a 1.000 euros.**

El cost de la vida a Catalunya ha anat augmentant any rera any mentre que els salaris no augmentaven o ho feien per sota de l'augment dels preus. Sabem a més que el cost de la vida és molt elevat en els béns de primera necessitat, com ara l'alimentació i l'habitatge, així que no ens ha d'estranyar que la despesa que les persones inframileuristes en béns de primera necessitat suposi el 70,1% del seu salari net: el 20% en alimentació, el 5,3% en vestit i calçat, el 41,1% en habitatge, aigua, electricitat i gas, i el 3,7% en mobiliari i equipament de la llar. Hem de dir que en les despeses d'habitatge no es contempla la compra de l'habitatge, cosa que augmentaria i molt la despesa en aquest apartat, que només contempla un lloguer imputat que seria igual al pagat per la llar per un habitatge com el que ocupa. A més, entre aquestes despeses de primera necessitat pensem que hauríem d'incloure les despeses derivades del transport, doncs moltes vegades aquestes són necessàries per a poder anar a treballar.

D'aquesta manera, **el 80% del sou d'una persona inframileurista es consumit per les despeses de primera necessitat i les despeses de transport**, sense incloure el cost d'una hipoteca per la compra d'un habitatge.

Així doncs, no ens estranya que el jovent s'emancipi tan tard, **són moltes les despeses a les que han de fer front disposant d'un salari tan mínim**. Aquesta manca de recursos econòmics els hi complica més l'emancipació i, de vegades han de recórrer a la família per aconseguir tirar econòmicament endavant.

Què proposem des de la UGT de Catalunya?

La UGT de Catalunya apostem per dignificar els salaris que perceben els treballadors i les treballadores de Catalunya, l'actual cost de la vida a Catalunya, especialment quant a nivell de preus dels béns de primera necessitat, no permet mantenir un nivell de vida digne sense cobrar, si més no, **1.000 euros mensuals bruts**.

La UGT de Catalunya apostem per establir una sèrie de **mesures urgents que milloressin notablement l'accés a l'habitatge**. Catalunya ocupa de la penúltima posició en HPO per habitant, un 46% menys que la mitjana espanyola, i a més és la segona Comunitat Autònoma amb el preu més car del metre quadrat (un 39% més car que la mitjana espanyola). Atesa aquesta situació reclamem que es reservi per a la construcció d'habitatges de protecció pública el sòl corresponent al 65% del sostre que es qualifiqui per a l'ús residencial de nova implantació, tant en sòl urbà com en sòl urbanitzable, i que d'aquest 65% el 70% dels habitatges construïts siguin habitatges de protecció pública de lloguer. Tanmateix instem a la Generalitat de Catalunya a que destini un percentatge del seu pressupost no inferior al 7% a les polítiques públiques d'habitatge. Aquests són els tres eixos principals de la Llei de mesures urgents per a l'habitatge que l'Avalot – Joves de la UGT de Catalunya presentaran al Parlament de Catalunya en forma d'iniciativa legislativa popular (ILP). Amb aquest objectiu, l'Avalot està recollint les 50.000 signatures necessàries per presentar la ILP amb la campanya "Per un habitatge digne, signal!".

La UGT de Catalunya apostem per assolir una **plena conciliació de la vida personal, familiar i laboral** que, encara que afecta tant treballadores com treballadors, segueix sent un problema fonamentalment de les dones. La distribució equitativa de responsabilitats familiars, els canvis en l'organització del treball, o la millora en els recursos destinats a persones depenents, són elements que reivindicuem per a obtenir un canvi apreciable en el model actual.